

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Od demokracji do totalitaryzmu. Reżimy polityczne dawniej i obecnie - wykład, PG_00143152						
Kierunek studiów	Administracja (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2025 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu		2025/2026			
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie	Grupa zajęć		Grupa zajęć fakultatywnych			
Forma studiów	niestacjonarne	Sposób realizacji		na uczelni			
Rok studiów	1	Język wykładowy		polski -			
Semestr studiów	1	Liczba punktów ECTS		2.0			
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia		zaliczenie			
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Prawa i Administracji -> Katedra Historii Prawa						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr Jacek Wałdoch					
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	15.0	0.0	0.0	0.0	0.0	15
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	15		0.0		35.0	50
Cel przedmiotu	Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z historyczną i współczesną ewolucją reżimów politycznych od demokracji, przez autorytaryzm, po totalitaryzm z uwzględnieniem ich podstaw ideologicznych, instytucjonalnych oraz społecznych. Zajęcia mają na celu ukazanie, w jaki sposób różne formy sprawowania władzy wpływają na funkcjonowanie państwa, prawa, społeczeństwa obywatelskiego oraz jednostki. Szczególny nacisk położony zostanie na analizę mechanizmów przechodzenia między ustrojami, legitymizację władzy, ograniczanie wolności i praw człowieka oraz współczesne zagrożenia dla demokracji liberalnej.						
Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy		Efekt z przedmiotu		Sposób weryfikacji i oceny efektu		
	[ADMINL3_WG01] w zaawansowanym stopniu jest w stanie zdefiniować nauki o prawie oraz o administracji i polityce, a także zna właściwe dla nich pojęcia oraz terminologię		Posiada pogłębioną wiedzę na temat podstawowych kategorii i pojęć wykorzystywanych w naukach o polityce, administracji i prawie (takich jak: reżim polityczny, legitymizacja władzy, państwo prawa, totalitaryzm, autorytaryzm, demokracja liberalna).		[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW2] prezentacja/projekt/referat/ raport		

Wprowadzenie do analizy reżimów politycznych

- Definicje: system polityczny, reżim polityczny, ustrój państwa
- Kryteria klasyfikacji: formy rządów, źródła legitymizacji, relacja państwoobywatel

Demokracja jako ustrój polityczny

- Demokracja bezpośrednia i przedstawicielska
- Filary demokracji liberalnej: rządy prawa, konstytucjonalizm, pluralizm, prawa człowieka
- Demokracje nieoliberalne i hybrydowe między wolnością a kontrolą

Geneza i cechy reżimów autorytarnych

- Władza scentralizowana, ograniczenia praw i wolności, brak odpowiedzialności rządzących
- Modele autorytaryzmu: paternalistyczny, wojskowy, oligarchiczny

Totalitaryzm jako zjawisko polityczno-społeczne

- Cechy: ideologia totalna, monopartyjność, kontrola społeczna i terror
- Totalitaryzm XX wieku: ZSRR (stalinizm), III Rzesza, faszyzm włoski
- Narzędzia dominacji: propaganda, aparat represji, kult jednostki

Mechanizmy upadku i transformacji ustrojów

- Procesy demokratyzacji i autokratyzacji
- Przykłady: Hiszpania po Franco, Europa Środkowo-Wschodnia po 1989 r., reżimy wojskowe w Ameryce Południowej

Współczesne zagrożenia dla demokracji

- Populizm, nacjonalizm, dezinformacja
- Osłabianie niezależności sądów, mediów i organizacji obywatelskich
- Przypadki "demokracji fasadowych" i erozji rządów prawa

Autorytaryzm XXI wieku nowe formy starych mechanizmów

- Rosja, Turcja, Węgry, Białoruś analiza przykładów
- Cyfrowy autorytaryzm i kontrola technologiczna obywateli (np. Chiny)

Prawo i administracja w reżimach politycznych

	• Rola sądownictwa, legislacji i administracji w demokracji i reżimach niedemokratycznych • Prawo jako instrument represji vs. prawo jako gwarancja wolności Społeczeństwo obywatelskie i jego miejsce w różnych ustrojach • Potencjał oporu, mobilizacji i zmiany społecznej • NGO, media, jednostka relacje z państwem w różnych modelach Podsumowanie: Dlaczego upadają demokracje? • Historyczne i współczesne lekcje • Rola obywateli, elit i instytucji w utrzymaniu lub demontażu porządku demokratycznego						
Wymagania wstępne i dodatkowe							
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	<table><tr><td>Sposób oceniania (składowe)</td><td>Próg zaliczeniowy</td><td>Składowa oceny końcowej</td></tr><tr><td>punktacja, jakość</td><td>51.0%</td><td>100.0%</td></tr></table>	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej	punktacja, jakość	51.0%	100.0%
Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej					
punktacja, jakość	51.0%	100.0%					
Zalecana lista lektur	<table><tr><td>Podstawowa lista lektur</td><td> Juan J. Linz, <i>Totalitaryzm i autorytaryzm</i>, PWN klasyczna typologia reżimów niedemokratycznych Norberto Bobbio, <i>Demokracja i jej krytycy</i>, Wydawnictwo Scholar analiza teorii i praktyki demokracji Hannah Arendt, <i>Korzenie totalitaryzmu</i>, Świat Książki fundamentalne dzieło o istocie reżimów totalnych Giovanni Sartori, <i>Teoria demokracji</i>, PWN teoretyczne podstawy demokracji liberalnej Fareed Zakaria, <i>Przyszłość wolności. Demokracja nieoliberalna w USA i na świecie</i>, Wydawnictwo Literackie o kryzysie demokracji liberalnej Adam Przeworski, <i>Demokracja i rynek</i>, Wydawnictwo Znak transformacje ustrojowe i zależności między polityką a gospodarką Timothy Snyder, <i>O tyranii. Dwadzieścia lekcji z XX wieku</i>, Znak krótki przewodnik po mechanizmach demontażu demokracji </td></tr></table>	Podstawowa lista lektur	Juan J. Linz, <i>Totalitaryzm i autorytaryzm</i>, PWN klasyczna typologia reżimów niedemokratycznych Norberto Bobbio, <i>Demokracja i jej krytycy</i>, Wydawnictwo Scholar analiza teorii i praktyki demokracji Hannah Arendt, <i>Korzenie totalitaryzmu</i>, Świat Książki fundamentalne dzieło o istocie reżimów totalnych Giovanni Sartori, <i>Teoria demokracji</i>, PWN teoretyczne podstawy demokracji liberalnej Fareed Zakaria, <i>Przyszłość wolności. Demokracja nieoliberalna w USA i na świecie</i>, Wydawnictwo Literackie o kryzysie demokracji liberalnej Adam Przeworski, <i>Demokracja i rynek</i>, Wydawnictwo Znak transformacje ustrojowe i zależności między polityką a gospodarką Timothy Snyder, <i>O tyranii. Dwadzieścia lekcji z XX wieku</i>, Znak krótki przewodnik po mechanizmach demontażu demokracji				
Podstawowa lista lektur	Juan J. Linz, <i>Totalitaryzm i autorytaryzm</i>, PWN klasyczna typologia reżimów niedemokratycznych Norberto Bobbio, <i>Demokracja i jej krytycy</i>, Wydawnictwo Scholar analiza teorii i praktyki demokracji Hannah Arendt, <i>Korzenie totalitaryzmu</i>, Świat Książki fundamentalne dzieło o istocie reżimów totalnych Giovanni Sartori, <i>Teoria demokracji</i>, PWN teoretyczne podstawy demokracji liberalnej Fareed Zakaria, <i>Przyszłość wolności. Demokracja nieoliberalna w USA i na świecie</i>, Wydawnictwo Literackie o kryzysie demokracji liberalnej Adam Przeworski, <i>Demokracja i rynek</i>, Wydawnictwo Znak transformacje ustrojowe i zależności między polityką a gospodarką Timothy Snyder, <i>O tyranii. Dwadzieścia lekcji z XX wieku</i>, Znak krótki przewodnik po mechanizmach demontażu demokracji						

	Uzupełniająca lista lektur	Levitsky S., Ziblatt D., <i>Jak umierają demokracje</i>, Znak o erozji demokracji od wewnątrz Francis Fukuyama, <i>Ład i upadek polityczny</i>, REBIS o instytucjach, rozpadzie ładu i populizmie Barbara Stollberg-Rilinger, <i>System władzy. Rzesza niemiecka 1495-1806</i>, WUJ kontekst historyczno-instytucjonalny Anne Applebaum, <i>Zachód zmęczony demokracją</i>, Agora refleksje o zmianach politycznych w Europie Wojciech Sadurski, <i>Polska i Węgry kryzys liberalnej demokracji</i>, Wydawnictwo Naukowe Scholar George Orwell, <i>Rok 1984</i> jako lektura kulturowo-polityczna (reżim totalitarny w literaturze)
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	-	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.